

תש"ל-ל"א

9.69 - 9.71

בטיול הקבוצה לסיני

הוצאת ארכיון קבוצה חצור

סתו 1993

תש"ל

12.9.69 (מתוך "על התל"י")

לקראת שנה

חדשה : ... אין לסמוך על כך,

שמבחירת חברים לתפקידים תצמח

גאולה. הבחירה צריכה להיעשות על רקע

של נכונות כל החברים לפעול

ולשתף פעולה עם הנבחרים. חוסר

רצון של חברים לפעול מביא לצמצום

מספר החברים הבאים בחשבון להבחר.

אותם האנשים חוזרים מדי שנה

לתפקיד זה או אחר וגם הם מתעייפים,

או אפילו "נשברים". מזה צומחים

לא מעט אי-נחת ואי-שביעות רצון.

נוצרות שכבות:אלה הסוחבים בעול

ואלה, שאינם מוכנים לעשות זאת.

היתכן ?

..... בשנים האחרונות התחלנו לקלוט

את בנינו בקצב מוגבר וזה ימשך

גם לעתיד. ידוע, שבשנים הראשונות

לאחר חזירתם הביתה עוברים הבנים

התלבטויות רבות עד שמחליטים

ש"זהו זה". האם הקבוץ כולו

עושה את הכל שביכולתו כדי שהצעירים

ירגישו טוב בעבודה ואחריה ?

האם לא מסתפקים בזה, שיש "מי

שדואג" ? האם כל ממלא תפקיד רואה

כמה חשובה צורת מילוי תפקידו

לציבור כולו ובמיוחד לצעירים;

עד כמה שחשובה בלתי שקולה לפניה

מסויימת יכולה לפעמים להיות גורלית

למישהו ? (יהודה ס. מזכיר)

תרבות ... וכאן אני מגיע לקהל,

שהוא אמנם לקוח אך גם שותף. הייתי

מועל במצפוני לו הייתי מסתיר

את מסקנותי הלא כל כך מעודדות.

בזמן האחרון השתרו אצלנו נוהגים,

שאת מקורם קשה לגלות אבל את תוצאותיהם

אפשר לשער. תגובות כגון קריאת

עתון בשורה הראשונה לפני המרצה או

קלוב לשיחה חופשית באמצע הופעת

אמן, סחיבת כורסה מהעזרה לחדר האוכל

ונטישתה בתום הסרט ומעל לכל - אי-

היענות להזמנת לתורנות פעמיים בשנה.

(אלישע)

אנו, "הלקוחות הנאמנים", מודים בזאת לכל חברי ו. התרבות ו. החגים

על כל שעה של קורת רוח תרבותיים וחגיגית, שהם הסבו לנו - ולא פחות

מזה - על כך שחרף כל התלאות, שבאו עליהם בגללנו, הם שמרו על

אופטימיות וחוש הומור טוב.

בשנה הבאה (אם ירצה השם) נשתדל גם אנו לשפר דרכינו ולהחזיר יותר כסאות...

לכ' מזכירות קבוץ חצור

אני שמחה להביע את תודתנו מקרה לב על שהסכמתם

שרוחמה קלברש תדריך קורס למורים ל"אנגלית בטלויזיה".

שעוריה היו מתוכננים היטב והרצאותיה היו דינמיות ומאירות עינים.

כולנו נהנינו מעבודתה ...

ושוב תודה,

בברכה

א.פ. המרכז לטלויזיה לימודית

בכוון הח"ץ

הגוף שנקרא "ח"ץ"

איננו מוגדר מבחינה גילית.

הרבה צעירים, שבאופן טבעי היו

צריכים להשתתף בו כבר הגיעו

לסוף הדרך או אולי לא ניסו לעלות

עליה - ולחפש יחד עם אלה,

שעדין מעונינים בגוף זה, כיצד

אפשר לשפר את פני הדברים.

לא היתה כל הרגשה של מסגרת

ושל גוף בעל סמכויות: גוף הנהנה

מזכויותיו אך גם נדרש לבצוע

חובות מסויימים ...

19.9

בשיחת הקבוץ : ... נאמר

שעל החברים הותיקים לעשות

מאמץ נוסף כי מסיבות אובייקטי-

ביות וסובייקטיביות הדור הצעיר

עדיין לא מוכן לפעילות מלאה.

הוצע לצרף חבר צעיר לכל ועדה

במגמה שבעבור שנה הוא יוכל לרכז

את הועדה.

26.9

בחממות (הורדים) -

טוב מאד ! (מפי דני ס.)

... הוחלט על הגדלת השטח ב-3 ד'

נוספים והתכנית בוצעה. ^{העזף}הוקם בעיקר

מקום עבודה ל"מין החלש" ואני

אומר לכם שהוא ממלא את התפקיד

בהצלחה. הבנות העובדות מרוצות.

בעונה הבאה יעבדו 7 בנות ותהיה

עבודה מלאה לכולן. זאת עבודה

חקלאית ולבנות, שאינן רוצות לעבוד

בשירותים או בחינוך - זה פתרון

יוצא מהכלל.

לנו אין להתבייש בחממות שלנו

לעומת אלה שבמשקים אחרים. השנה

יצאנו, מבחינת כלכלית, בסדר

ולעתידי יש תכניות לשפר את

הרמה ולהגדיל רווחים...

+++ כדי ליעל את השימוש בתקציב

האישי לצרכים פנימיים מחד, ומאידך

לאפשר לכל חבר לדעת את מצבו בכל

עת - הוחלט להנהיג את השימוש

בקופונים למטרה זו ...

+++ מכתב מתנדבת (לשעבר) ... קשה לבטא את תודתי על שנתתם לי להרגיש את עצמי כל כך כחלק של קבוץ חצור. כנערה בארץ זרה לא אשכח לעולם את החיוך החם, לחיצת היד החברית והיד העוזרת, שתמיד הגשתם לי... כל פעם שאני נפגשת עם חברים, שעבדו בקיץ בקבוצים שונים אני נוכחת שנסיון "טוב" או "רע" לא תלוי במידת הקושי בעבודה או בטיב הדיור - אלא ביחסים של האנשים אלינו.

אני זוכרת: כשהגעתי לראשונה לקבוץ הערתי כמה יפה הקבוץ הזה. אחד מחברי הקבוץ אמר לי, שקבוץ הוא יפה או נחמד במידה, שחבריו הם כאלה.

כעת אני מוסיפה ואומרת, שיש לכם קבוץ יפה.

רב תודות, שלום ולהתראות

חרה (מתנדבת)

20.11.69

במזכירות

נמסר שהופיע

התקנון הרשמי של הקבוץ. החוברת תחולק לחברים לקראת אישור התקנון בשיחת הקבוץ.

+++ ו. תרבות מוסרת:

לכל מופע

ומסיבה פנימית נהוג להפעיל תורנים.

החידוש השנה הוא בכך, שגם יוזמנו

תורניות. למקשים שאלות: גם חבירה

חי'נית לסידור אולם, חיסול הכלים

של ארוחת הערב, העברת כסאות,

חלוקת וחיסול הכיבוד. בכך

נקל על הבחורים...

12.12

ושוב מתנדבים

ארוין כותב:

... האמת היא, ששהותי בקבוץ

היתה עבורי לידה מחדש של ממש.

בחברתכם המודרנית מצאתי

הרבה יותר צדק, תבונה וידידות

מאשר בגיהינום הקפיטליסטי שלנו.

בין אנשים... הדבר הנפלא ביותר

שמצאתי בקבוץ הוא הידידות הטבעית

והחמה. היתה לי הרגשה של

דלת פתוחה, של יכולת להקשיב,

להבין את בעיותינו ונכונות

לתת ולקבל. האמינו לי, שהרגשה

זו תלווה אותי כל ימי חיי...

+++ לטרון

היות ו"הצרכים הבטחוניים" גדולים

ו"המצב", כידוע קשה,

ו"העם כולו צבא"

נפלה החלטה בחלונות הגבהים

שאנחנו (האזרחים) את חצור מפנים... יש

על מה מרמזים החרוזים הב"ל ? להל"ן ראיון עם אלג נדוב (81) שהיה מרכז המשק
בשנות ה-60)

" לאחר שרעש מטוסי הסילון התחיל להיות בלתי נסבל - באתי בדברים עם שכנינו
בחיל האוויר עם השאלה : "מה יהיה הסוף - אולי בכלל נעבור למקום אחר ?"
ראש אגף הבינוי של משרד הבטחון היה בהחלט מוכן לחשוב על אפשרות כזאת והתחיל
כבר לחשב כמה זה יעלה להם.
אז טרם חולקו אדמות לטרון (בעמק האלה) והיתה אפשרות טכנית (לפחות) להעברה
כזאת. הגישושים נמשכו כשנה ואלה היו רק גישושים. העניין לא הובא לשום פורום
רשמי בקבוץ לדיון. לא פורסם שום דבר בכתב בקבוץ.
כאשר העלו מספר חברים את בעיית בית הקברות עזבתי את הבירורים ו"ירדתי מהעניין".

16.1.70

מפי תלמידת אולפן מפרס

שמעתי על קבוץ עוד בפרס אך לא הבנתי במה
אמורים. בסוכנות הציעו לי ללכת
לאולפן בקבוץ והלכתי. היתה
מאד ללמוד עברית למרות שלא היה
קל. בקבוץ עבדתי בכל מקום שהיה
דרוש. למדתי לאהוב את המסגרת
הקבוצית: כולם עובדים יחד,
אין הפליה בין סוגי העבודות
וכולם מתיחסים לכולם שווה. אף
פעם לא ראיתי יחסים כל כך יפים
בין אנשים. במיוחד אהבתי לעבוד
במכבסה כי שם צריך גם לעבוד
וגם לחשוב.

23.1

עד מתי ? (שאלתא)

בימים

אלה, שמגיעים אנשים לירח, כאשר
המכונית היא נחלת הכלל, כאשר
המוזיקה יצאה מתחומי ההיכלים

ומחירה שווה לכל נפש - בימים
אלה נשארנו אנחנו בלבד בשיטת

מגוחכת של פטיפון אחד לכל שיכון !

אוי לאותה עוגמת נפש ! עד מתי

נרוץ לבקש את חסדי השכן, נשמע תקליט

אחד והשכנה תדפוק בדלת : "אולי

אצלכם הפטיפון?" (במתק שפתיים)

אין הגיון ואין הסבר לשיטה זו

ואנו דורשים פתרון בהקדם !!!

(אגוד חובבי המוזיקה)

כל הכבוד למשק המוסד !!

לכ' יעקב בן בסט

גם השנה בניגוד לחששותיך התנבות הן טובות מאד וגם אחוז השומן

הוא גבה יחסית. עדר העזים במנסדכס נהפך לשם דבר ואני ברצון מברך את צוות הדיר והאחראי לו על ההישגים הבלתי רגילים, שהגעתם אליהם תודות להתמסרותכם לענף.

בברכה

מנחם לאור (משרד החקלאות)

(נוסף על כך הסריטו אצלנו סרט על גידול העזים וצלמו את העזים שלנו

בכל הפרזות האפשריות...)

הלילה בבתי הילדים:

החלטנו להתמודד עם בעית

הלילה בבתי הילדים ... שוחחנו

עם חנה בין הלבשה לביגוב אף.

שעת ההשכבה רגועה, הילדים נפרדו

(מהוריהם) ברצון. ישנם הרגלים

קבועים המקנים גם להורה וגם

לילד הרבה בטחון.

משתדלים ללכת לקראת כל ילד.

אם אחד מתעכב בלכתו למיטה,

ניתנה לו תשומת לב נוספת והבטחה

להיות בקבוצה עד שכולם ירדמו...

טמה מפל. ההורים ? סוזן; המצב

העכשול טוב מאד: היה לי נסיון

עם הילדה בחדר שלי ולא יכולתי

לישון בלילה כי חשתי כי לא הכל

כשורה. נוכחתי שכאשר היא בבית

התינוקות אני יותר שקטה, יש

לי המון בטחון, שהיא מקבלת

את המקסימום... הלילה זה נושא

שיש לבחון אותו כל פעם מחדש

מפני שיש שינויים גדולים...

ניצה: אני מאד רגישה לנושא זה.

בלילה הטיפול בילד מקרי, אין

שליטה מי ישמור, קשה כל שבוע

למסור לשומר חדש כל מה שקשור לילד.

השינה בבית התינוקות קשה הרבה יותר

להורים של ילדים רגישים - אולי

רגישות ההורים הולכת עם רגישות הילד.

"או השומר - או אני" היא צריכה לשותף את השומר והמטפלת במידה ויש רגישות מצד הילד... ברור, שאני מתנגדת ללינה בחדר. חיינו אינם בנויים לכך. לדעתי קשה פי כמה למסור ל"מעון יום" כל בקר ילד האוחז בפיז'מה מתחת לזרועו.

בחינוך שלנו האם צריכה לתת את המקסימום שיהיה לילד טוב בקבוצה, אפילו עם עליה להקדיש לכך שעות נוספות.

27.2 עתון : התחרות

נמשכת! היום הגעתי ב-1205 ומצאתי בתאי "אין-עתון" אחד. ראיתי את התא שלפני ואת זה שאחרי - מלאים. כבר החלטתי ואין להשיב: עובדי הענף שלי יאכלו ב-11.30! אם לחתום על "על המשמר" - אז כבר לקבל אותו. לא?

יש גם יתרונות. אני יכולה להתנפות בערכים בבטחון, שבשעת הצורך יקראו לי. בהכרתי אני יודעת, שבגיל הזה הלילה עדין לא השפיע על התנהגות הילד לעתיד - אך רגישות ההורים משפיעה מאד. ביני אני אינני נתקלת בבעיות בשטח זה... הרבה תלוי במטפלת

ובהורים היודעים להתמודד במשותף עם הבעיות... אני חושבת, שעבור הילדים זהו הבית ואני משתדלת להרגיל גם את הילד שזהו ביתו... בערב אנו מוסרים את הילד בפיז'מה וההיפרדות היא נעימה.

לפעמים נדמה לי, שהדאגה באה מצד האם הדואגת שהיא לא תהיה כשהילד יבכה. אם יש בעיות - על האם להקדיש מזמנה ולישון בקבוצה. השומרים אינם זרים והילדים (למרות שאינם נזקקים להם כמעט) מתרגלים אליהם ופוגשים אותם בשמחה בחצר. אסור לם לראות את הדברים חד-משמעיים:

לכל אוכלוסית הקבוץ, העמלים במשך כל השנה, ושואלים... האם מרויחים בעבודתם - מחייתם בכבוד, בשורה לי עבורם!
גם השנה מראה המאזן... שלא ההפסד הוא מנת חלקנו, כי אם רווח, רווח לא רע... המאזן מראה, שאיננו משלמים יותר ריבית למרות מחזור הכספים שגדל...
(ישראל א.)

+++ פני המוסד - לאן ?

לפני שנה סוכם, לאחר דיונים רבים להמשיך בקיום המוסד החינוכי בבית... בפגישה עם הנציג של מדור המוסדות של הקב"א הועלו על ידו הנימוקים הכלליים בעד הקמת מוסדות חינוך איזוריים רחבים ככל האפשר. בישיבת המזכירות נדונה השאלה מנקודת הראות שלנו. הישיבה נערכה בהשתתפות חבר העובדים של המוסד אשר הגיע רובו ככולו למסקנה, שיש לשנות את ההחלטה הקיימת ולהצטרף למוסד "צפית"... גם תוך התיחסות להצעת ב"ס יום...

13.3

"טור הח"ץ" ... לפני כשבועיים קיימנו פגישה עם נציגי האולפן על דרכי תקשורת אולפן-ח"ץ. חברי האולפן הביעו את רצונם ליתר מפגשים ופעילות משותפת, כגון, מסיבות, טיולים וכו'. ברצונם גם להפגש באופן אישי עם חברי הח"ץ על כוס קפה. כמובן, שהם לא יזמינו את עצמם לחדרינו. כלומר - היוזמה בידינו... בתכניתנו להזמין את ח"ץ^ה קבוצת "יבנה" לשיחה על "עבודה שכירה" בחי קבוץ. הסבר: ב"יבנה" ישנם פועלים שכירים רבים (ואפילו מגישות בחדר האוכל) והם טוענים, שיחסי העבודה מצויינים, (האם צריך להיות דתי כדי שאפשר יהיה לשמור על יחסים טובים עם עובד שכיר?).

+++ לימודים גבהים :

הועדה רואה לימודים אקדמאיים בעידן שלנו בהכרח. עד עתה ניזון הקבוץ מידע של ראשוני, מיסדיו, והקדים את הסובב אותו בכל שטחי החיים : במשק, בחינוך, בחברה, וכו'. כדי לא להיסוג ולהמשיך להתמודד עם החברה הסובבת אותנו צריך שיהיו לנו אנשים בעלי השכלה. עלינו לתת לדור הצעיר שלנו כלים אינטלקטואליים כדי שיתמודד עם הסובב אותו בכל שטחי החיים. זה יוכל להצמיד את הקבוץ ולהתאימו למציאות המשתנה.

הסכנה אינה קטנה אך זהו האתגר אשר אנו עומדים בפניו ויש להסתער עליו.

כפועל יוצא מהנאמר אנו רואים לימודים אקדמאיים בחיוב וכל פניה נבחנת ברוח אוהדת.

+++ אין יחס לטרקטורים !

כל יום עולה מישהו חדש על הטרקטורים. אם הצוותים בענפים אינם קבועים הטרקטורים סובלים ואם אין איש-טיפולים - על אחת כמה וכמה ! כמובן שהמשק מוציא כסף רב שאפשר לחסוך אבל אם יש כסף - למי איכפת ??

חצור בלאומית !!!

הקבוצה הראשונה בתולדות כדור העף האסייתי העולה, יורדת ועולה ללאומית תוך שנתים ימים בלבד. אכך כבוד ויקר למעופפים !! ... את העליה חגגו השחקנים במסיבה צנועה, בקיוסק בבירת המחוז - גדרה.

פסח

שי לפסח ! פטיפון לכל דורש !

הצלחנו לגמור את מבצע הפטיפונים לקראת פסח ובזאת מסתיים עוד מפעל קבוצי נאה בתחום של סיפוק צרכי "מותרות חיוניים". להלן הסיכום המספרי היבש : המימון מורכב מתקציב המתנה לחבר ומהקצבת מיוחדת של ו. השיתוף

רכשנו: 96 פטיפונים חדשים

18 נמצאו כבר אצל חברים

פרטיים

10 מהחלוקה לבתים

11 חברים אינם מעוניינים

בפטיפון.

התקציב
המספרי

1.5

התקיים (בשיחת הקבוץ) דיון

נרחב על עתיד המוסד - אך

ההכרעה נדחתה לתקופה מסויימת, בה

יתבררו הצדדים המעשיים בתחום

העבודה וההוצאות בהן כרוכה

ההצטרפות ל"צפית".

+++ הוחלט לחוג את ה-1 במאי כ"הלכתו"

ולקיים בשבת יום עבודה מלא שתמורתו

מוקדשת ליישובי הספר.

+++ שאלתא מדלי שבוע בקוראי

את "על התל", והוא כל כך שלי,

שלנו, אנו מוצאת מכתבים רבים,

רבים מאד, של מתנדבים שוייצריים,

שהיו בחצור. הם קיימו מיפגש,

קבלו תפוזים, וכו'. כל המכתבים

לבתיים ומבטאים קשר לחצור ומתרגשות

לתשומת הלב וגעגועים לחויה

הבלתי נשכחת מהתקופה ששהו בחצור.

אני שואלת : האם אין כאן חוסר

פרופורציה לגבי שמירת קשר וחיפוש

אחרי בטוי של חברינו אנו לביתם?

בטוי לחוויותיהם של אלה העוסקים

בבית ומחוצה לה ? ... באותו

"על התל" נמסר במלים ספורות בלבד

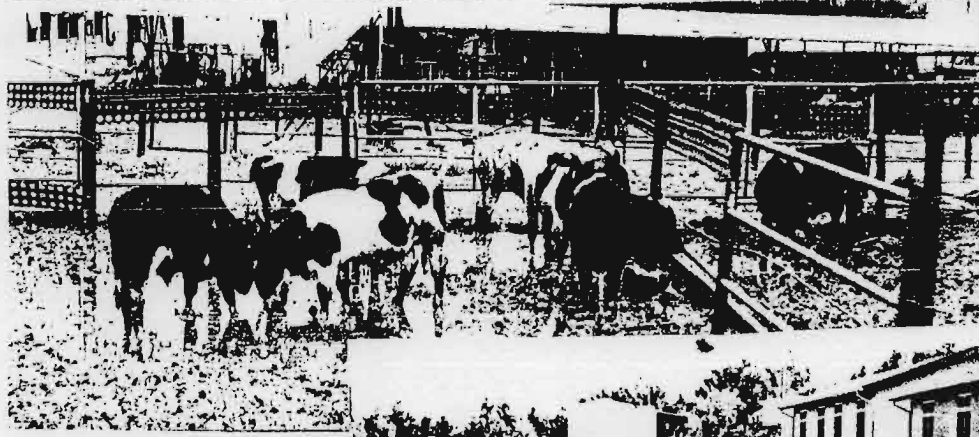
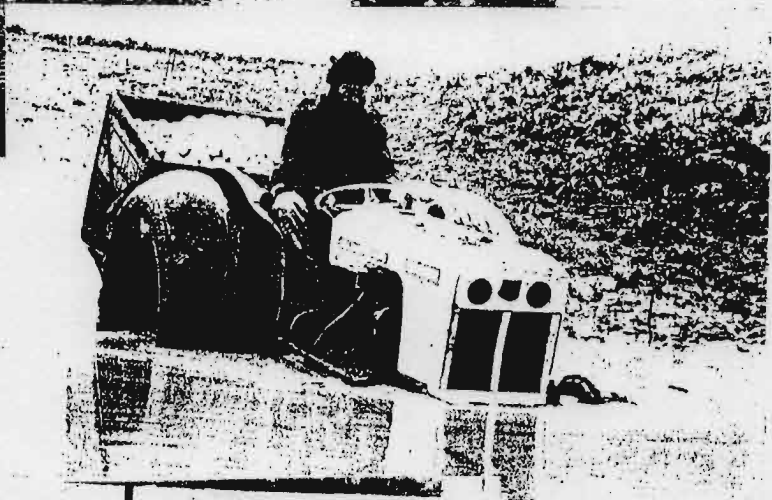
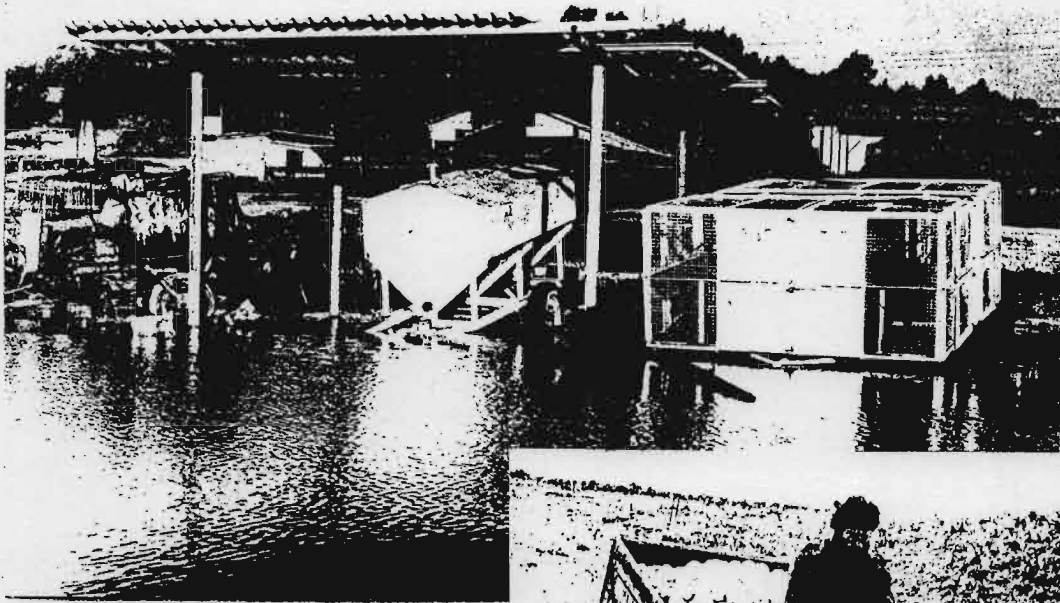
על סיום פעילותו של יוסקה ושל

שמנאל בארי. מה הם עשו ? מה

הם הרגישו ? איך ליווה הבית

הקיבוצי את פעילותם מחוץ לקבוץ...?

ליוורק:

טו ב טבט

על התפוח והעץ

כמה מילדי "אלומה" השתתפו השנה בתחרות הציורים הנערכת
ע"י חברת "סונול" ובחסות משרד החינוך.

מבין 5000 הציורים אשר הוגשו נבחר גם ציור של רן אורנר
(מקב' שקמה) לתערוכה שתערך בחיפה... אכן, יש משהו
באימרה: התפוח לא נופל רחוק מהעץ!

+++ לאן נעלם הרצון הטוב?

(יש גם ריטונים!)

- כבר נכתב ונאמר וכבר משקע בלב
 - נשאר - ובכל זאת אתה רואה ומרגיש שזה לא זה.
 - שירותים חיוניים מאד בקבוץ,
 - שאתה בזקק להם לעתים קרובות -
 - בחסד ניתנים לך.
 - אנשים, שאתמול היו 'מפשוטי העם'
והיום בעלי תפקיד לובשים ארשת
 - חשיבות ואתה, האזרח הקטן, מטרד עבורם.
 - באמת עושים לך טובה ואתה שמח בחלקך.
 - אתה רוצה לנסוע בזמן - אך
 - הנהג התורן איננו.
 - אתה מרים את הקומקום אך המגיש אינו רואה.
 - משהו בחדר דורש תיקון - תמתין.
 - הדברים הקטנים - שיחכו. סבלנות, חבר, סבלנות!
 - מי שיש לו קול ומרפקים - ראשון בתור
- "חברים בעד שינוי"

+++ פני המוסד החינוכי - לאן?

- בשיחת הקבוץ, אחרי ערב חוגי בית באו לביטוי הספקות וההרהורים בקשר להצטרפות למוסד איזורי -
- אף כי לכל החברים נראה, שלא נוכל להמשיך במוסד המקומי, רבים העדיפו הצעות אלטרנטיביות של ב"ס יום איזורי, שנבדקו על ידי צוות הסקר.
- טענות המסתייגים היו בכמה מישורים:
- אף כי אין שביעות רצון מהמוסד המקומי - במיוחד עם צמצום מספר החניכים - אנו שומעים גם הדים של חוסר סיפוק מהמוסדות הגדולים.
- השקענו במוסד המקומי סכום, שכמעט אינו נופל מההשקעה במוסד האיזורי וכעת בודאי נעמוד בפני השקעות נוספות. מי יודע האם לא יחול כעבור מספר שנים מפנה נוסף וההשקעות שוב ירדו לטמיון

מה קרה ב'אחד במאי'?

8.5

בעקבות "אירועי" האחד במאי בחצור (הורדת דגלים אדומים, הורדת מודעות החג, שריפת הסיסמאות), התקיימה ישיבה משותפת של המזכירות, מזכירות הח"ץ והו. הפוליטית. התגלתה קשת רחבה של גישות לבעיות אך לא נחלקו הדעות בביקורת על המעשים השליליים.

* תמצית הדיון: אפשר היה לתבוע בירור על כל השאלות השנויות במחלוקת, אך אני מתקוממת נגד השיטה "להפגין בחושך".

- * הניכוח אינו פוליטי, אם ימשך קו של השלטת דעות בדרך אלימה - אין אפשרות לחיות בקבוץ.
- * אין להגיע לכך שכל אחד יעשה דין לעצמו. אלה מעשים מופקרים ויש להביא הצעת גינוי...
- * הפגנה נגד הקבוץ היתה שטות כי יש בו רבים המתנגדים לבירה"מ אך אינם מזהים אותו עם האחד במאי. המעשים האלה רק מקוממים את הקבוץ נגד חברים אלה.
- * מדוע לא יזם הח"ץ שיחה בשאלה זו לפני האחד במאי?
- * אנו חיים כאן מתוך הזדהות. אם היא יורדת מתחת ל-50% אין טעם לחיות פה.
- * זאת היתה פעולה של אנשים מאד נרגשים ממה שנעשה היום במצרים. הרקע הוא פסיכולוגי ותגובה חריפה על המעשים תחטיא את המטרה.
- * היה ויכוח בין המשתתפים ב"פעולה" על דרך התגובה. הייתי נגד הורדת הדגלים והסיסמאות, אך בעד תליית המודעות הסאטיריות על מצעד הצבא האדום על גדות תהתעלה.
- * אני נגד החג כי הוא קושר אותי לבירה"מ.
- * יש הרואים בחג - חג הפועלים ויש הרואים בו את הקשר עם ברה"מ. קשה לי לחוג אותו יומיים אחרי כניסת הטייסים הרוסיים למצרים. רצינו מעשה אשר יגרום לזעזוע.
- * מעשה כזה לא צריך לקרות עוד פעם אך טוב שהוא קרה כי זה יסלול את הדרך לביטוי דברים עמוקים יותר, אשר בדרך אחרת לא היו מתבטאים.

15.5 בשיחת הקבוץ התקיים דיון על הנפת דגלים אדומים והורדתם. הדיון נמשך עד אחרי חצות. התבטאו 16 חברים וסוכמו ההצעות הבאות ברוב. מכריע:

(א) הבית הזה אינו מזהה את הדגל האדום עם בריה"מ.

(ב) הקבוץ מניף בימי חג את הדגל האדום ליד דגל הלאום.

+++ ושוב הדגל האדום ... למה אנו מתעקשים ומסרבים לוותר על הדגל האדום? זה נראה תמוה בעיני חלק מחברינו (בעיקר הצעירים) - כעין התאבנות וחוסר גמישות... להסתגל למציאות, ואילו אני תוהה: כיצד חושבים אתם שאפשר להסתגל למציאות קודרת זו, של עולם מלא אכזריות, ללא תקווה במחר יותר טוב? ככל שהמסובב שחור והלילה אפל מצפה האדם בסתר לבו לאילת השחר שתפתיע... ולנו הרי אין סמל אחר זולת הדגל האדום שיסמל תקווה זו. בחלום על עולם טוב יותר לנו ולאנושות אנו שותפים לרבים בארצנו ובארצות אחרות..

(אלה הררי)

לאור מצב העבודה החמור נתבעו כל החברים לתת את מכסת הגיוסים שהם חייבים עדיין. הכותנה והן תחשבנה לשבת.

חוספיניק "טרי" - מה הוא אומר?

(מתוך עלון המוסד)

..... ציפינת ממש לא היו כי לא ידענו מה זה מוסד בדיוק, הרגלינו ונוהלינו, סדר היו רס והקומונה. בכל זאת היתה הרגשה שאנו הולכים לקראת משהו יותר טוב ויותר מחייב. לאחר זמן מה כבר התברר לנו פחנת או יותר "סגנון החיים" במוסד, והמצב החברתי שלנו בתוכו. לפני שעברנו למוסד שמענו על אוריה של הדרדרות וריקנות, כגון: ריקנות, עישון והזנחה בלימודים. אני לא יודע איך השפיע הדבר עלינו, ובהתחלת הלמודים לא לקחנו אותם ברצינות ועל ע"ב והכנתה לא היה מה לדבר. אבל כאשר התרגלנו תוך כמה שבועות של הרצה נכנסנו פחות או יותר למסגרת למודית מניחה את הדעת (כמו בכל המוסד, שהשנה נראה לי שלומדים ברצינות).

ועל מצבנו החברתי במוסד: לפני שעברנו כרסם בלבנו פחד קל מהתגררות, יחס של זלזול כלפינו מצד הבוגרים, עקיצות... אבל משום מה, ולשמחתנו הרבה לא זכינו בדברים אלה. אלא להפך, אני מרגיש שאנו רצויים במוסד ומוסיפים למוסדנו הקטן.

החששות בקשר לקליטתנו נתבדו, ובכל זאת יש משהו... זה שמתחילים הרקודים לאחר סיום מסיבת כלשהיא, והרקודים זוהי בעייה כי הרוב בתוכנו עוד לא רוצה לרקוד, ומי שרוצה אינו מעיז, וכמובן, שלשבת בצד ולהסתכל זה לא געים. וגם לא רוצים ללכת כל-כך מוקדם. ואז, מה המוצא?

... אם לא לרקוד, אולי לעשן? אכן, אם הגדולים עישנו גם אנחנו רצינו לנסות וזה טבעי. נראה לי שחבר העובדים עצר את "התהליך" בזמן, ובכל אופן ב"שקמה" כבר אין ריח של סיגריות ולא בדלים שלפעמים נמצאו ע"י המטפלת.

נעל התנועה במוסד : גם מושג זה דועך לאט לאט במוסד. לדוגמא : כאשר באנו לקחת ציוד צופי למחנה האחרון לא מצאנו כלום והיינו צריכים לגייס מפה ומשם את הציוד הנדרש.

נהנה כבר כמעט אין פעולות במוסד, חוץ מ"לשקמה" פעם בשבוע. ומזמן כבר לא ראיתי מוסדניקים בוגרים בחולצות שומריות, וחבל. כי עם חוסר רצון כזה, ואי אכפתיות כזו אי אפשר לקיים מוסד כמו שהיה פעם, וחבל על התנועה שהיא צריכה לחנך אותנו לצופיות ולעתיד רחוק יותר בחיינו.

ולסיכום - התנועה במוסד חסרה, נמאד מפריע האי אכפתיות, מפריע גם שאין רוח התנדבות וירזמה.

אבל אני נהנה בכל זאת, אני נהנה ללמוד, לעבוד ולחיות במוסד כמות שהוא משום שהוא מהרה בשבילי שינוי, גירון ואתגר. האתגר הוא שמחזיק במקדס אותנו בחיינו.

נדב (ז') - שקמה

מצב של חוסר ברירה

הויכוח על העבודה השכירה מתפשט במשק כאש בשדה קוצים. כל מי שהיה בגיוסים האחרונים ודאי שמע והשמיע בנושא זה. כאיש שלחין אני רוצה להבהיר, שאני באופן אישי, וכן רבים אחרים, לא רואים את העבודה השכירה כמחת משמים. אנו לא ששים לראות בשדותינו פועלים שכירים - אלא רואים פה מצב של חוסר ברירה.

לדעתי הקבוץ נמצא על "פלניטה אחרת" ואדיש כבר לגבי מצב העבודה במשק. הגיוסים השנה אינם כבר המוניים ונוסף על כך חסרים אנשים קבועים לאינש הענף. חוסר כח אדם כרוני כפי שהוא בענף שלנו, הן עונתי והן קבוע, מביא בהכרח את מי שלא רוצה להקטין את היקף השטחים למחשבה על עבודה שכירה...

... ובכן, בלי אידיאולוגיה! אני רואה 2 פתרונות: א) הקטנת השטחים, ב) עבודה מבחוץ, אני מעדיף את השני. ישי צור

3.7

במזכירות הועלתה הצעה לאפשר לחברים לקבל עתון שונה מ"על המשמר", בדיון התגלו חילוקי דעות רציניים ביחס להשתייכות המפלגתית וכל המשתמע ממנה וסוכם לקיים דיון עקרוני על בעיות אלה. בשאלות המעשיות סוכמו 3 הצעות שיועברו לבריור במזכירות ו. משק ואח"כ יובאו לשיחה:

- 1) קובעים תקציב נוסף לעתונים לכל מבקש.
- 2) לא מספקים עתון נוסף.
- 3) מגדילים את התקציב האישי וכל אחד יעשה בו כרצונו.

17.7 (במזכירות) נערך דיון על

- שיטת ההגשה העצמית בחדר האוכל. לאור הקשיים בארגון הגשה נאותה ומתוך רצון לגוון ולשפר את התפריט - הוחלט לנסות גם אצלנו את ההגשה העצמית...

"גוף זמני"

מחר יוחלט בשיחת הקבוץ, שהח"ץ הוא "גוף זמני". סוף סוף יותן ביטוי הולם למצבם האמיתי של הצעירים. מעתה נוכל לבוא לעבודה בכל שעה, לנסוע לירושלים בכל יום, להכנס לבריכת במכנסים וחולצה ולחדר האוכל בגופיה. מעתה לא יצפו מאתנו לכל כך הרבה. גם לא ידברו אתנו, רק יסתכלו בקורטוב רחמים. לפעמים גם יספרו לנו כמה טוב זה בקבוץ. אלא שהח"ץ ממילא יבוא לשיחה. החברה' לא "שמים" גם על זה.

ע פ ר

31.7 פסיכולוגים עליך. חצור !!
השבוע שהו אצלנו 2 פסיכיאטריות-ילדים,
שבאו לישראל לרגל כנס בינ"ל ... כיצד
אורגן ביקורן אצלנו ומה הרשמים?
הן בקרו בכל הקבוצות הצעירות ובילו
בהן בכל שעות היום. בשיחה חפשית
עם הורים ומעוניבים הן טענו, שאין בעולם

בעקבות פרסום הידיעה על בעיה הטלויזיה בכפר מנחם,
מבקשים למסור ששיחת הקבוץ דחה כבר מזמן את הצעת
המזכירות לרכוש מקלטים לחדרי החברים.

באולפן:

21.8 בדרך כלל נוהגים לכתוב דברי סיכום.
הפעם ברצוני לומר מספר מלים לפני פתיחת
האולפן. בימים הקרובים יגיעו אלינו
40-45 אנשים חדשים. אנו מבינה, שהענין לא
פשוט. סבלתי עם כולם מהעובדה שמקומות
המפגש שלנו התמלאו בציבור אנשים מרתיע
בצורתו החיצונית וקשה ליצירת תקשורת.
נוער זה החסר שקט פנימי, תכנית ומטרת חיים
התאסף בחצור במקרה. הם עבדו אצלנו ועזרו
למשק כחדשי המצוקה בכח אדם. תמורת
עבודתם קבלו דיוור גרוע ב"פרבר" הישוב
ואוכל טוב. הם היו בחצור בלי שום מסגרת
ולכן התרשמותם מהקבוץ היתה עצמאית. לא
דאגנו מספיק שיצאו מפה עם התרשמות חיובית,
כי לרובינו כבר "נמאס" מגופים זמניים.
ועם כל זאת עלינו לקבל אולפן ולקבל אותו
טוב!

אולפן זה יש לו סיכויים טובים יותר.
אולפן זה מסגרת ויש לה מגמות ומטרות ויש
להם כתובת. האולפן חייב ברובו להיות
"אולפן עולים" ולכן יש לקלוט אותו וזאת
מותנית בשני גורמים חשובים:

עוד מקום בו קיימת דאגה לילד כמו
בקיבוץ. הן ציינו במיוחד את
שיתוף הפעולה בין גורמי החינוך
השונים והמסירות ועבודת
הצוות הקיימת בין המטפלות...
ביום ו' לפני הצהריים מבקר כאן
משלחת של 100 איש מבאי הכנס הנ"ל
ותנסה תוך שעה אחת לתהות על
קנקן סדרי החינוך המשותף. אכן,
חצור זאת פירמה!

(1 מסירות צוות העובדים 2) הבנה
וסבלנות של הקבוץ כולו. אנחנו
מוכנים לקבל עצות ורעיונות
חדשים בקשר לאופן קבלתם. אנו
מאד רוצים לא לגרוע דבר
מהרגשת הבית של החברים, דבר
שכה דרוש לנו היום. אנו מוכנים
לשמוע ולהשתדל לשנות נהגים.
המאמץ צריך להיות משותף ואז
"אולי" נצליח לקלוט את האולפניסטים
יפה מבלי לפגוע בהרגלי החיים של
חברינו.
(רעיה בן-בשט)

(במזכירות) עתונות יומית... מאחר

שהחתימה על "על המשמר" מחייבת את כל חברי הקבוץ (מעין מס מפלגתי) נדונו רק הצעות על תוספת עתונים. המזכירות מציעה לאפשר לכל מעוניין לחתום על עתון יומי נוסף (או ל-5 ימי השבוע, או לסוף שבוע בלבד). רוב החברים מציע שכל מנוי ישתתף ב-10 ל"י בשנה למימון המנוי. המיעוט במזכירות מציע שעל הקבוץ לממן את המנוי בשלמות. השאלה תובא להכרעת השיחה.

10.9

עם חזירתם של חברינו מ"שדה יואב"

יסתיים אימוצו של הקבוץ. אנו רואים את תקופת האימוץ כחיובית לשדה יואב וגם לנו... אנשי "שדה יואב" וכן האחראים לפעולה בקבוץ הארצי בטאו הערכה רבה לפעולתנו.

מתוך ספר הפרוטוקולים

12.9; 5.9.70

הערות בעניני חברה אדי כהן... היתה

לנו השקפה, שכן שנולד בקבוץ - מוכן מאליו שיהיה קבוצניק. מתברר שזאת טעות. צריך "למכור" גם לו את הקבוץ כמו לכל אחד אחר...

יחזקאל קונפינו... בצריכה מתחיל

להיות אי-שכונן בדברים "דוקרי עינים". אפילו בכסף מזומן יש הבדלים מהותיים... הפער מגיע עד לילדינו. בענין ההצבעות בשיחה - ההכרעות שלנו אינן חפשיות, הכרחי שתהיה הצבעה חשאית בנושאים מסוימים.

יצחק קדם... יש בעית השפה

המשותפת בין ותיקים לצעירים.

... אנו נהפכים לחברה צרכנית

בה השיקול הראשון הוא "מה מגיע

לי מהחברה?". לא מעסיק אותנו:

"איך עושים את זה?". יש בעיה

של אדישות... אנו במשבר...

אברהם ב.ש.... למה הגענו למצב

של היום? יש הסתגרות ויש רכילות.

יש הרגשה שיצרנו גולם, שלא

משתלטים עליו. אין הידברות

ממשית... אנשים נרתעים

מלהגיד דברים בגלוי לב.

... הצריכה היא 80% מהחיים

שלנו. אנו "משחדים" חברים

להשאר בקבוץ וזאת לא דרך!

משה נחתומי בענין ה"שוחד" -

כל זמן שזה לא הוכח - לא

בריא להשתמש במלה זו בקבוץ!

סיכום ארעי של הכנסות תש"ל

הכנסות באלפי ל"י

בבצוע	בתכנית	
1,188	1,152	גידולי שדה
442	490	פרדס
122	72	שקדים
127	146	ורדים
273	250	עגלים
2,950	2,854	סה"כ חקלאות
3,610	3,600	אמן
200	140	עבודות שונות
6,760	6,594	ס"כ הכנסות

סיכומים אלה אינם סופיים ואין להסיק מהם מסקנות לגבי רווחיות המשק. גידולי שדה היבולים היו נמוכים מהמצופה. תוספת ההכנסה נובעת מעלית מחירי הכותנה. פרדס היבול היה נמוך מהמצופה ב-5% והמחיר הממוצע לטונה היה נמוך ב-7%, בערך. שקדים התדלמן קשר; ר אץ הצוע והחבון החה דןצה רחבון שך אשקד. ורדים כמות הפרחים ששלחנו ליצוא היתה קטנה בהרבה מהמתוכנן. עגלים העדר מונה 215 ראש (ממוצע) לעומת 200 ראש בתכנית, מכאן העליה בהכנסות. לול למרות השרב והמחלות המגוונות של ההודים הצליח הלול לעבור את התכנית גם בתפוקה וגם בהכנסה. אמן בקושי רב הצליח המפעל לעמוד בתכנית ההכנסות וזאת הודות לעלית המחירים. מספר ימי העבודה המועט אשר עמד לרשות המפעל לא אפשר השנה לעבור את התכנית. ב ס י כ ו ם ניתן לשער כי עליה של 160 אלף ל"י בהכנסה ברוטו לא תכסה את העליה בהוצאות. ברור, שהסכום אשר יעמוד לרשות ההשקעות יהיה קטן מהמצופה.

(אורה ג.)

הטיול לסיני

ת ש ו ל"א

23.9.70 (מתוך דו"ח של ו. שיתוף) והדבר המעיק ביותר - במשך השנה - הוא חוסר השיטה בה ו. השיתוף פועלת. יש לי הרגשה, שאנו מחזיקים את המקל בשתי הקצוות: מצד אחד משתדלים לספק באופן סביר את כל צרכי החבר, ומצד שני לא מגיעים לכלל החברים (לרוב-אלה שלא פונים) והבזבז הוא עצום ... לדעתי צריך (ומה שיותר מוקדם) להגיע לניקוד שנת: שכל חבר ידע את מספר הנקודות המגיעות לו במשך השנה והוא יתכנן לו את כל צרכי החדר. אז גם כל החברים יהיו מסופקים וגם יהיה ערך לדברים. אחרת החלוקה מאד שרירותית ומקרית ובהחלט לא שווה לכל החברים... (פרומה קרני)

על חגים

23.10 כעת הרגשת החג שלנו איננה תלויה במסיבה. חויות החג שספגנו בבתי הורינו הם יסוד לרוח השמחה האופפת אותנו בהתקרב החג ... אחד היסודות החשובים ביותר במסורת הזאת היא סעודת החג, הנקראת גם "סעודת מצוה". זהו אחד המושגים המושרשים ביותר בתודעת העם.... אך לרוע המזל חל איזה "בלבול מושגים" אצל מחסנאיות המטבח ומשום מה הן החליטו להגיש את העוף דוקא בארוחת הצהרים, לפני התקדש החג. כשראיתי את זה קבלתי מצב רוח כי הבנתי, שהעסק אבוד. בערב נאכל לָבָן והרגשת החג תופר. המסורת מורכבת ממנהגים קבועים. מטרידה אותי השאלה: האם לעולם לא נגיע בקבוץ למסורת של חג? כמו שו. העבודה איננה רשאית על דעת עצמה להחליט, שבחג עובדים - כך גם אין המחסנאיות רשאיות להחליט על ביטול הארוחה החגיגית. הגיע הזמן שנתחיל להשקיע יותר מחשבה ומאמצים על מנת להעמיק את הרגשת החג שלנו, בעיקר למען ילדינו.

30,10 (בתשובה לדברי חיים מאירי)

הדור הצעיר וחג הָלָבָן אינני יודעת איך כורכים בעמוד מודפס אחד, תוך בחישה את הדור הצעיר עם הפריטים לארוחה, שטיפת רצפה, קורט מסורת לאומית, ו. עבודה ואיך לחגוג חגים.... ובכך, אין "חויות חג שספגנו בבתי הורינו". כיתנו: הוא הקבוץ וחויות החג שלנו נוצרו תוך כדי הכנת קישוטים לאולם, שבו תערך המסיבה, תוך כדי חזרות מיגעות למקהלה, להצגה ולשאר מופעים, במדידת תלבושות וגיהוץ חולצות לבנות. לא לחינם עמלו מחנכינו על שיתופו של כל אחד ואחד מאתנו בהכנת המסיבה ולא דוקא בשל תיסכול עצמי כמו לשם הרגשת חג הנקנית בהכנתו...

..... החג בשבילנו מושג גדול - כלל קיבוצי. בדרך כלל אם אינו קשור בקבוץ כולו - אינו חג ואין הרגשת חג בחדר כפרטים. ואני מבדילה אלף הבדלות בין חג ליום מנוחה השנה נוצרה אצלנו מסורת חדשה : חגים בעלי תכן גסטרונומי, כשהשוליים הם רוחניים, תרבותיים..... לי ברור, שקו זה לא נובע מתוך כך, שעבר הזנחנו את "אחד היסודות החשובים ביותר במסורת : סעודת המצוה".

קיימת בי ההרגשה, שהבסיס למאמרו של חיים הוא היחס הבקורתי והשולל שלו, ועוד מספר די ניכר של חברים, אל הארוחות, תוכנן וצורת הגשתן להווה ידוע, שמאז 1965, אם לא לפני כן, מוגשת אותה הארוחה בליל סוכות, בשינויים פעוטים אי אפשר לעמוד בפני שגעונותיהם של כל מרכזי החגים כשכל אחד (מתוך כוונה טובה) חושב שה'חג שלו' הוא החג (בהא הידיעה), וכשרוצים לעשות לא רק פסח אחד בשנה אלא 3 או 4..... (איה ארדי)

27.11 (מתוך ראיון עם יוסקה בתום תקופת תורנות בחדר האוכל).

..... מה עוד כואב לך, יוסקה ? יש אצלנו תופעה : ברגע שאנשים נכנסים לחדר האוכל ומתישבים הם מיד מוכרחים לקבל את האוכל ואינם מוכנים לחכות קצת בסבלנות. למרות זה, שלאחר מכן הם מוכנים לשבת עוד זמן רב. יש עוד אבסורד : איננו יכולים לשפר את הרכב התפריט (במקרים רבים) כיוון, שהצוות איננו יכול לעמוד בהספק של הגשת והורדה של כלים נוספים. סיבה נוספת לכך היא העובדה, שמכונת הכלים איננה מספיקה לעמוד בקצב ולכן רחיצת הכלים לא מדביקה את העריכה המחודשת... בהזדמנות אני מודה לכל האוכלים הנחמדים על הצרות ההדדיות שגרמנו זה לזה. ומוסיף : אגב, גורמי הצרות הללו, כשהם עומדים בצד השני של השלחן - הרי הם מהמחמירים ביותר - ודי לחכימא ברמיזא

11.12

"מעריב" מצטט את "על התל"

אין ספק ש"על התל" נהפך לעתון

הנפוץ ביותר במדינה והראייה לכך - אפילו עתון מפורסם

כמו "מעריב" חייב להעתיק ממנו.

בשבוע האחרון הופיע מאמר על "מהפכת הדור הצעיר" (בקבוץ)

ובין חלקים נבחרים ממאמרו של מיכה הררי עם ההכרעה לתת

עתון נוסף לחברי הקבוץ. ובסיומו הציטוט:

"אך מה זה לעומת ההישג המזהיר : "מעריב" מדי יום ביומו,

כולו שלך, רק שלך, פרטי בהחלט :

"שבח" מעריב את הסיומת של מיכה:

את "ידיעות אחרונות" : כנראה לא הבין העורך שהדברים נאמרו

באירוניה !!

אנו לא מנצלים את הקרקע. מתעסקים בשני גידולים בלבד. האדמה והמים עומדים ללא שימוש ביתר עונות השנה. לו היה צוות מספיק גדול היינו יכולים לגדל. אנו בקושי מסיימים את עבודות העונה וסדרן העבודה מצפה בקוצר רוח לשחרור עובדים לתפקידים אחרים בקבוץ.

בעיות חלק קטן של החברים רוצה להמשיך ורואה בענף את עתידו. הצוות קטן אך יעיל מאד ועובד קשה ובמסירות. אולי זאת הסיבה, שהעובדים לא מחזיקים מעמד לזמן רב.

כוון ההתפתחות נצטרך לצמצם את גידול הכותנה ולעבור לגידולים מכניסים יותר ועל ידי כך להשיג שתי מטרות: הכנסות גדולות וסיפוק לעובדים בעמלם. אפשר להשיג זאת על ידי השקעות כבדות וצוות גדול וקבוע. עלינו לדאוג להעלות את הצוות לרמה טכנולוגית גבוהה על ידי השתלמויות..... (משה ארנן)

22.1 (מדיוני המזכירות)

ההצבעה החשדית: לאחר שפנו מספר חברים בבקשה שהנושא ידון בשיחת הקבוץ - קיימנו במזכירות בירור. הדיון היה מקיף וכתוצאה ממנו ממליצה המזכירות לערוך נסיון לתקופה של שנה בסעיפים אישיים, מינויים והשתלמות. היו חילוקי דעות שקולים על סעיפים מסויימים. השאלה תובא לדיון נרחב וההכרעה - בשיחת הקבוץ.

על מקררים..... הגיע הזמן שגם אצלנו יהיו מקררים!! אך איך זה קרה, באמת, שבהרבה קבוצים, כולל בעלי יכולת משקית פחותה משלנו, הגיעו כבר לכך ואילו אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו את ה"לוקסוס" הזה?

והנה, אם אתה הולך ומתעניין קצת בדבר מסתבר שה"סוד" הוא נורא פשוט: מרבית הקבוצים, מכל הזרמים, השיגו זאת על ידי ויתור על משהו אחר - לרוב על ידי ויתור על יציאה אחת לנופש.

איום ונורא??!

ואצלנו? לפני שנה נדחתה ההצעה לרכישת 30 מקררים. השנה התביעה גדולה יותר. אינני יודע איך יפול דבר אבל אנו, בודאי, נתדיין ונשב על מדוכת המקררים עוד מספר שנים.....

(בידז'ו)

23.1.71 בעיות שיכון - לאחר דיון כללי סוכם שבשנת תשל"א אין מורידים צריפים!

"שקמה"

נדב: כן מפריע לי. איך לי משהו נגד החברה', אבל מפריע לי שקובעים לי עם מי לחיות. יותר טוב שתהיה אפשרות לכל אחד לבחור את החברה שהוא מעדיף.
רענן: לא מפריע לי במיוחד, אבל לפעמים אני רוצה לנסות משהו חדש.
עמית: לעתים רחוקות זה מפריע.

"מירי"

אילנה: לא, בינתיים אני מרוצה ממנה.
יוסי: אני מרוצה מהחברה הזאת.
מרים: לא מפריע לי שלא בחרתי, לאמיתו של דבר זה לא מעסיק אותי במיוחד, אבל לפעמים אני מרגישה, שאולי היה יותר טוב אם הייתי חיה עם אנשים אחרים, כי כשאני חיה בקבוצה עם אותם האנשים כל הזמן אני מתרגלת לסטנדרט מסוים בהתייחסות לדברים, שנקבע ע"י אופי הקבוצה, והרבה פעמים זה מנוגד לדעתי ולהרגשתי. ולפעמים אני יודעת שאולי עם אנשים אחרים הייתי עושה דברים שבמסגרת זאת אני לא עושה.

שאלה ב' האם אתה חושב שמסגרת קבוצה מאפשרת לכל אחד להתפתח לכיוון שהוא רוצה?

"איל"

אראלה: הקבוצה לא מפריעה. כל אחד יכול לעשות מה שהוא רוצה.
יעל: בגיל צעיר אולי מפריעה הקבוצה. אבל במסגרת המוסד כבר כל אחד יכול להתפתח לכיוונים שהוא רוצה.
יואש: לא. עד השנים האחרונות במוסד הקבוצה הרבה פעמים מכתיבה את אורח החיים ואם משהו לא מקובל בקבוצה אז לא עושים אותו. אפילו אם רוצים.
דגנית: הקבוצה מגבילה במידה מסוימת. אבל זה קשור באישיות. אם אדם הוא בעל יכולת ומחשבה עצמית הקבוצה לא מגבילה אותו אלא מפתחת את הבקורת וכו'. אבל זה ברור שכשחיים עם עוד אנשים יש השפעה הדדית.

גליה: יש הרבה השפעה של החברה הסובבת אבל באופן כללי
אם הקבוץ מעמיד אפשרויות שונות זה לא מגביל כי לכל
אחד יש אפשרות ללכת לכיוון שהוא רוצה.
רינה: לא, היא מגבילה הרבה מאד. אבל שיטות החינוך משתנות
ועכשיו נותנים יותר חופש לנטיות אישיות.

מ ע י ר

אילנה: יש דברים שהקוצה מגבילה. הקבוצה מדביקה לכל אחד
מתחלה את הדמות שלו וזה נשאר לו כל הזמן שהוא בחברה
הזאת ולא ניתנת לו האפשרות להשתנות. זה בעיקר מורגש במוסד.
וזה גם תלוי באופי של כל אחד, אם הוא מושפע מדעת הקבוצה הוא לא
עושה מה שהוא רוצה, אבל אם הוא לא "שם על זה" זה לא מפריע לו. בגיל
בוגר כבר פחות משפיעה הקבוצה.
יוסי: זה שייך לתקופה הראשונה במוסד שבה כולם היו עושים אותו
דבר, אבל עכשו כבר כל אחד עושה מה שהוא רוצה.
מרים: אני לא חושבת שהקבוצה מגבילה בצורה ממשית אבל בהרבה מקרים
קורה שבקורת קבוצתית די מגבילה. כמוכך שעם הגיל זה
הולך ופוחת בשטחים מסויימים.

ולסיכום

על שאלה רצינית עונים ברצינות.
ובאמת היה לרוב החברה' שנשאלו מה להגיד על הנושא.

(ערכה: תקוה (א י ל))

על עבודה שכירה

(מתוך ספר הפרוטוקולים)

אפשר ליצור "במקום קבוץ" אך יש לדון על כך

יעקב נחתומי בהקשר לכל הנ"ל: הוכוח אינו חדש.

לפני כ-15 שנה היה וכוח קשה לגבי הכנסת שכירים למשק. מנינו אז כ-180 חבר. בסיומו של וכוח סוכם, שהקבוץ מכניס שכירים עד חזרת הבנים מהצבא הוכוח היום הוא על רמת חיים גבוהה יותר. על מנת להרוויח מספיק לרמת החיים המבוקשת יש להגדיל את הענפים בעזרת שכירים. פה אנו נוגעים במהות הוכוח: האם נחיה בהתאם לכח העבודה שלרשותנו - או שירדו מהעיקרון הזה ואת רמה החיים שלנו נקבע לפי מה שיעשו "אחרים" ואנו נאכל את הפירות. מה הגבול? השאלה היא עקרונית. טוענים, שאם לא נשמור על רמת החיים לא ירצו לחיות בקבוץ. השאלה היא האם אז יהיה קבוץ? האם נשנה את מהותנו? נקודת המוצא שלנו צריכה להיות: רמת חיים מירבית אך בהתאם ליכולתנו להתארגן, להרוויח, להפיק

אריה רוזנברג הוכוח הוא כל כך חשוב, שכל אחד חייב לומר את אשר כואב לו אפילו אם אינו מוסיף דבר חדש. עצם קיומו של הקבוץ עומד בסכנה. אני איש משק

6.2.71

שמאל פ. לא רואה פסול בעבודה שכירה. אם המפעל מנוצל רק שליש - אין לזה הצדקה. העבודה ביציקה לא קוסמת לבנינו ואי אפשר לשנות עובדה זו. צריך יותר אוטומציה. פתרון אחר הוא רק הורדת רמת החיים

בבי מרגיש, שמאחורי דברי שמואל יש רמז שגם הממסד מעונין בעבודה שכירה. אין להפריד יעילות מערכים. ערך יסודי של הקבוץ קובע עבודה עצמית, ואין לבטלו סתם. אם קבוץ אינו מקיים ומגשים עקרונותיו הוא איננו יכול להמשיך להתקיים. מפקפק באפשרות של שכירים "זמניים"

אורי אשל ^לתכן לחיות בקבוץ כשקיימת עבודה שכירה (נותן דוגמה של משק עם מעט חברים ועם הרבה שכירים - זה מצב לא טוב והבנים לא רוצים לחזור לקבוץ) רואה אפשרות של שכירים "זמניים" כדי למנוע הפסדים גדולים - בתנאי שמתכננים בלעדיהם בשנה הבאה

אלי נדיב אין לנו מה להתבייש מרמת הענפים שלנו ... התחזיות הדמוגרפיות אינן מעודדות: תוך 5 שנים תהיה תוספת לאוכלוסיה אבל לא לכחות העבודה רואה אפשרות של צידוק בעתיד (לשכירים) כפתרון זמני אבל לא בגלל סיבות ערכיות (כדברי שמואל).

תקופת תאריך

וידוע מה אנו מפסידים, אינני מקבא במשקים שמרויחים יותר מאתנו או בכאלה שרמת החיים שלהם טובה משלנו... הבעיה היא בעליונות חברתית וזאת פירושה שאנו מקיימים את עצמנו. היום פירוש "רמת חיים" זה אוטו לחבר. אני מוכן להגיע באוטובוס לישיבה בה נמצאים בעלי מכונות פרטיות - ובכל זאת להיות גאה....

אסא קצירי רבים מהצעירים אינם רואים בעבודה שכירה

בעיה עקרונית. (אך) לעבוד עם שכירים זו מערכת יחסים שונה. זו הרגשה שאתה המעביד והם עובדים בשבילך. קשה למצוא בחוץ עובדים שיהיו שותפים לעבודה ומבחינה חברתית זה עלול להוריד את מוסר העבודה (אצלנו), ואת הרצון לעבוד. צריך לעשות את כל המאמצים לא להעסיק שכירים. הם לעולם לא יוכלו

להתקדם בעבודה כי לא ניתן להם להיות מנהלי מחלקות או לצאת להשתלמות על חשבון הקבוץ - והם יודעים זאת.... אולי נצטרך להוריד את רמת החיים; פחות פעילים, פחות משתלמים, פחות שעות גיל. נדע שמשלמים את המחיר הזה. אי אפשר להחזיק את המקל בשתי הקצוות: לא להוריד את רמת החיים, לא לסגת, לא לותר על שום דבר - אך יחד עם זה לשמור על עקרונות.

אהוד רובן אנו יכולים להגדיל את הרווח בלי להגדיל

את מתח החיים על ידי הוספה של שכירים בודדים במקומות הכרחיים.... לא נוכל לתבוע מעצמנו דברים שלא נוכל לעמוד בהם. אנו הילדים של הורים שלא הגשימו את אשר רצו בנעוריהם - רוצים להגשים בעצמם ולהתפתח בהתאם לרצונם. אינני אוהב לרמות את עצמי. אני נגד עבודה שכירה אבל אין ברירה אלא לקחת מספר עובדים שכירים....

אורה גולדברג הקבוץ אינו בנוי

להעסיק שכירים כפי שעושה זאת "בעל'בית": או שהם מנצלים אותנו - או להפך.... לעבודה השכירה יש שני אספקטים: (1) הרווחים (עבורנו) (2) העבודות שאנו לא רוצים לבצע - אותן נמסור לשכירים....

ההצבעה

אישור החלטה קיימת שכל תוספת של עובד שכיר חייב לקבל אישור של שיחת הקבוץ

בעד 70
נגד 1

במת ויכוח (בעקבות שיחת קבוץ בענינים משקיים) : (דברי אלי נדיב):
 אינני חושב, שעבודה יצרנית היא הזעה מזריחה עד שקיעה. אינני חושב
 ש"תודעה קבוצית" היא הליכה עוורת אחרי עקרונות וסיסמאות, שנוצרו אי-פעם ועל
 רקע תנאים מסוימים. כמוכן, אני אהיה האחרון להגיד, שפעילות בתנועה או הרחבת
 אפקים דרך של לימודים (או כל דרך אחרת) הם בזבוז זמן וכח-אדם. ההיפך הוא
 נכון.
 אני חושב, שלא נוכל להמשיך לקיים את המשק והחברה שלנו אם נתעלם מהההליכים
 והמציאות הסובבים אותנו.
 קיים רק "דבר קטן אחד" : קוראים לו פרופורציות. במידה ומדגישים שטח אחד
 בצורה שמוכנים להקדיש לו את כל האמצעים בלי להביא בחשבון את יתר השטחים -
 יש סכנה של התמוטטות כוללת. חייב להיות קשר בין רמת השירותים ורמת העבודה
 היצרנית, בין הכנסות להוצאות, בין מספר הלומדים ומספר העובדים. בקיצור,
 אנו חייבים לקיים את היסוד כדי שנוכל לפתח ולהתפתח;
 ומסקנה זו של שימת הדגש בכיוון אחד בכל מחיר וללא כיסוי - רציתי להזהיר ...

שאלתא (בענין עישון) לאחרונה פנו מספר חברים למערכת "על התל"
 בענין העישון בחדר האוכל. תמיד התגאינו במנהג היפה שאצלנו, שלא מעשנים בחדר
 האכל. כל אורח שהתבקש לא לעשן ליד השלחן "מכיון שאצלנו זה לא נהוג" מיד
 כיבה את הגפרור והוסיף: "באמת מנהג יפה" - אם אתם מצליחים לשמור על זה".
 כנראה, גם בלי החלטה המתירה את העישון - הולך ומופר מנהג יפה זה בחדשים
 האחרונים - במיוחד על ידי המגישים המעשנים בזמן העבודה - נוהג שאינו
 קיים באף מקום אוכל ציבורי בעולם.
 הרגשתנו היא, שעכשו, בתקופה בין האולפנים, הוא הרגע הנכון "לתפוש את השור
 בקרניים" ולשרש את המנהג החדש בעודו באיבו - כי איך נוכל להגיד לחברי האולפן
 ומתנדבים ש"לא מעשנים" בחד"א כשהחברים שלנו עושים זאת?
 (רחל כהן)

התחייבות לימודים : (מדיוני המזכירות) : הוסברו עקרונות החוזים-
 הנחתמים עם חברים היוצאים להשתלמות. נערך דיון מקיף בשאלות עקרוניות ומעשיות
 הנוגעות להצעה. בבחינה דעות חברי המזכירות התברר, שהרוב בעד עריכת הסכמים
 כאלה. הנושא יובא לשיחת לדיון יסודי וסיכום. (יצחק קדם, מזכיר)

זה איכפת לי: איך זורקים מאות אלפי לירות בלי להתאמץ?

..... צריך להעמיד ליד מרכז המשק, במסגרת הנה"ח או מחוצה לה, אדם אשר יעסוק בחשיבות ובהכנת כל הנתונים הדרושים לעבודת רכז המשק ולכל בעל תפקיד אחר הזקוק לכך. רצוי שיהיה כלכלן, אך הוא יכול להיות גם מרכז משק מנוסה או תמחירן מוסמך. מרכז המשק יערוך את תכנית המשק וכל הניספחים על סמך החומר המוגש ויתפנה לעסוק בעיקר בבצוע יעיל של תכנית המשק ופיקוח מונע בקורתי על הוצאת התקציבים, הוצאות הענפים ועיתויים תוך תיאום עם הגזבר ומרכז הקניות. וכיצד ייעשה הפיקוח?

צריך לנהל כרטיסיה לפי סעיפי ההוצאות למיניהן. ההזמנה החדשית של מרכז הקניות נבדקת ומאושרת על ידי מרכז המשק תוך רישום מקורב של סכומי הקניות בכרטיסיה המתאימה. כל הזמנה, קניה או הוצאה טעונים אישור מרכז המשק, תוך רישום כנ"ל. עם קבלת הדיווח המפורט של ההוצאות מהנה"ח רושם מרכז המשק ומעדכן את הכרטיסיה. בהשקעת עבודה קטנה, יחסית, מקבלים "מערכת פיקוח ומעקב מונע".

(בידד'ו)

2.4 תחושת חג

אפילו אם אינך רוצה בכך - אתה חש בו. הוא מורגש באווירה של ניקוי וצביעת דירות, בתכונה הרבה במטבח ובמחסן הבגדים, בדמותם של כמה אנשים טובים, המתרוצצים חסרי מנוחה ומבקשים ומטרידים חדשות לבקרים, בבמה המוקמת והחזרות, חזרות ושוב - חזרות! אכן, אין ספק - חג הפסח עומד בפתח! (שמואל בארי)

*** מה נעשה בשדה החינוך? בעניני תלת-אופן ... היה נהוג אצלנו, שילד בגיל 3 מקבל תלת-אופן וכשהוא גדל הוא מעביר אותו לקטן ממנו. המציאות היתה כזאת, שהתלת-אופן היה מתגלגל בכל פינות החצר ואיש לא היה אחראי עליו וההורים טענו שלא יודעים איפה הוא נמצא. בדיון בו, חינוך הצענו: כל ילד ביום הולדתו ה-3 יקבל תלת-אופן אשר יהיה שייך למשפחה. הילד לא "יחזיר" אותו אלא ההורים ישמרו אותו לילדים הבאים... התלת-אופן איננו הדבר היחידי שמתבזבז. הרבה צעצועים יקרי ערך אפשר למצא בכל פינות החצר והמשק ... (רחל בכר, מרכזת ו. חינוך).

על הסכם לימודים

30.4

עקרונות הסכם לימודים: (הסכם זה כלול בתקנון הקבוץ שנתקבלה על ידי

התנועה הקיבוצית);

- (1) לימודים לחברים/ות בלבד
- (2) אין התחייבות, שהחברה/ה יעבוד במקצוע בו הוא משתלם.
- (3) הוצאות הלימודים:

(א) הגדרת ההוצאות

(1) ההוצאות בפועל (2) ההפסד שנגרם על ידי העדרות מעבודה

בקבוץ (3) הוצאות מיוחדות נוספות (4) החזקת ילדים

בזמן הלימודים.

(ב) רישום ההוצאות: בהנהלת החשבונות

(ג) החזרת ההוצאות:

- (1) במקרה של עזיבת הקבוץ בזמן הלימודים או מיד לאחר סיומם - לפי ההוצאות הרשומות בהנהלת החשבונות (2) במקרה של עזיבה לאחר תקופת עבודה בקבוץ - יהיה הבסיס: שנת השתלמות שווה שנתיים של עבודה בקבוץ. היתרה - בהתאם להוצאות.

ב-1.5.71 סוכם בשיחת הקבוץ לקבל את ההצעה להנהיג הסכם לימודים

7.5

על מקררים וכל השאר

לית מאן דפליג - המקרר הוא דבר טוב!

אתה פותח את הארון הלבן והמזמזם וכבר ריח קר נודף ממנו. אתה מסתכל על מדפיו הריקים שקופסת המרגרינה והתפוזים הבודדים רק מדגישים את ריקנותו ואתה מדמיין בלבך את כל שפע הדברים הטובים העתידיים למלא את הדבר הנהדר הזה. ריק הרהור אחד מתגנב ללבי - כ"זכר לחרבן", שאנו מעלים על ראש שמחתנו: מי יתן וההיסטוריונים בבואם לסקור את התקופה זו בתולדות הקבוץ לא יכנוהו "עידן הקרחונים".

(שמואל בארי)

ההשכבה בבתי הילדים

רחל ש. הסבירה את השינויים והקשיים בערב בבתי הילדים. לדעת ו. החינוך צולעת השיטה הנוכחית בנוגע לילדים הגדולים יותר. הם חוזרים לבתי הילדים שבעים וכתוצאה מזה אין יותר ערך חינוכי לשיטה. בנוסף להתלבטויות אלה קיים הרצון לקצר את עבודת הערב של המטפלת ולהעביר את ארוחת הערב של הילדים לשעה אחרת. לאחר דיון ממושך, נראה, שקיימות שתי אפשרויות יסודיות בנוגע לכיתות היסוד, כשבגיל הרך קיימת הסכמה. בגיל הרך הגשת ארוחת הערב ב-1600 על ידי המטפלת וחזרה לבית הילדים בשעה 1930 (וזוה לכל הדעות). בכיתות היסוד (א) ארוחת הערב ב-1930 בחדר האוכל (או ב) הגשת ארוחת הערב ב-1600 על ידי המטפלת וחזרה לבית הילדים ב-1930.

הענין יובא לשיחת הקבוץ להכרעה.

הרהורים על החינוך המשותף
(צדק אי'ג)

- 25.6 יתכן מאד ומבחינה תיאורטית גרידא מהווה החינוך המשותף, כפי שרצינו להגשימו, פתרון אידיאלי לכמה וכמה בעיות יסודיות הקשורות בגידול ילדים:
- (1) שחרור האשה מהעול הבלעדי של החינוך והכוונתה לעבודה פרודוקטיבית ולפעילות חברתית מוגברת.
 - (2) הפקדת התפקיד המכריע במערכת החינוך בידי אנשים המוכשרים לכך (הכוונה לאנשים בעלי הכשרה מתאימה) מתוך הנחה די סבירה שלא כל הורה, בתור שכזה, הוא המתאים והמוסמך ביותר לחנך את בנו.
 - (3) יצירת יחידה חינוכית מותאמת לילד על פי גילו, אשר תלווה אותו עד להתבגרותו, יחידה שתשמש לו מסגרת להתפתחותו וכך תבנה אותו ...
- אבל:** (א) לפי עניות דעתי לא שחרר החינוך המשותף את האשה מעול החינוך והשירותים האחרים ולא הפנה אותה לאפיקים יותר פרודוקטיביים. אמהות צעירות אינן נכנסות למעגל העבודה היצרנית והמטפלת מוצאת באופן מוחלט מכל פעילות נאף חיה בשולי הקבוץ.
- (ב) גזילת התפקיד החינוכי מידי האם, ובמידה מסויימת מידי האב, בשנים הראשונות של הילד היא מושגה כל יתרון. אין לתפקיד הזה תחליף!

בשעת שמחה ובשעת כאב חייב הילד למצא את חיק אמו. את הנשיקה והנזיפה חייב הוא לקבל מידי הוריו. שום מטפלת, ותהיה זו המוכשרת ביותר לא מסוגלת להחליף 12 הורים. ילד, בהפרדו מיום ארוך וגדוש מאורעות, חייב לקבל נשיקה וברכת ליל מנוחה מהוריו ולא לחוש את עצבנותה של המטפלת.

הפסקנו להצמיד למערכת החינוך את מיטב כוחותינו (הגיל עושה את שלו וחברות ותיקות אינן מסוגלות עוד לעבוד בחינוך, ומאידך, צעירות אינן מוכנות לעבוד בבתי הילדים). אין רציפות בדמות החינוכית; המטפלת מתחלפת בממוצע אחת לשנה. עובדים בחינוך אנשים זמניים אשר... אין להם מושג בחינוך המשותף. ישנם ימי עבודה בבתי הילדים המורכבים מעבודה 3 - 4 הורים, זה אחר זה....

(ג) מתברר, שהיחידה החברתית שנוצרה סביב הילד קטנה היא וצרה ומוגבלת אפשרויות, מכתובה דפוסים סטנדרטיים בצורה עוזרת לכל ילד מבלי להתחשב בייחודו, מדביקה תווית זהות אופיו על מצחו של הילד, כמעט לכל חייו.

אלה אחדות מהנקודות המטרידות אותנו. קשה להקיף את כולן. מכל אלה מתבקשת מסקנה בלתי נמנעת: לא נוכל להוסיף ולעמוד בצורה זו של חינוך - משום ש:

- * לא יהיה מי שישא אותו.
- * הוא איננו עוד מתאים למציאות ולדרישות של היום.
- * בתור הורים לא שבענו ממנו נחת.... על כן לא נוכל להמנע מאשר
- * להנהיג ארוחת ערב משותפת, לפחות מגיל 4 - 5
- * לעבור להשכבה על ידי ההורים.... להגדיל בצורה דרסטית את חלקם של ההורים בהכרעות.
- * על לינה בבית ההורים איננו מרמז עדיין. יתכן ושינויים חשובים אלה הם ראשית הדרך אך הם הכרחיים למערכת החינוך של היום. יש לקוות שהדור החדש של ההורים הצעירים יקח את המשימה על כתפיו.

(דובקא קביבור)

9.7 הרהורים לפני סוף והתחלה

הנה סוף שנת הלימודים כבר מאחורינו ואתו סוף המוסד החינוכי העצמאי של קבוצנו. אין ספק, שאפילו החסידים הנלהבים ביותר של המוסד האיזורי אינם יכולים לא להסתכל אחורה בקורטוב של עצב. אין הרבה טעם לדון עכשו אם ההחלטה המקורית להקים מוסד מקומי היתה מוצדקת.

יתכן ולו היינו רואים את הנוולד אף ומתכווננים לשפל הדמוגרפי - היינו נמנעים מהשקעות מיותרות ומהרגשות משבר ותיסכול. מאידך, אין להכחיש, שהמוסד המקומי שלנו הגיע בזמנו להישגים לא מבוטלים והוסיף נופך של צעירות ורעננות לחצר הקבוץ, שיחסר לנו מאד בשנים הבאות. בסיכומי של דבר יצאנו נשכרים מ-14 שנות קיום המוסד המקומי והלואי ויכולנו לקיים אותו בצורה נאותה גם להבא....

להגיד את האמת - לא איחוד בתי הספר וחיסול המוסד המקומי הם המעיקים עלינו כי אם ההרגשה של כאילו התרופפות, התפרקות, וחוסר אונים המלווה צעד זה. היינו רוצים ללכת לקראת ההצטרפות ל"צפית" כפי שיאה לנו כחטיבה הגדולה ביותר המביאה אתה "יש" לא מבוטל וצוות מורים מנוסים, מקצועיים וטובים לפי כל קנה מידה. חסרים לנו "רק" כחות צעירים, אשר בהיותם קרובים יותר לחניכים בגיל יוכלו להיות קרובים יותר להם גם בשפה ובגישה וכך לשמש כח מחנך ומגשר.

(שמואל בארי)

6.8 (כו. משק) על הלול

..... לאור ההצלחה של הגידול הנוכחי בחורשה (נמצאים שם היום 2000 זכרים והם מתפתחים יותר יפה מאשר בסככות), ובגלל ההשקעה הנמוכה הנדרשת - הוחלט לנטוע חורשת אקליפטוסים באיזור מבני המשק ועד שהחורשה תגדל (במשך 3 השנים הקרובות) לגדל כל שנה בחדשי הקיץ 8000 זכרים בחורשה ליד בריכת האגירה.

מה נשמע בחדר האוכל?

3.9

לכל הדעות ההגשה בחדר האוכל אינה משביעה רצון. המגישים עובדים במתח ובמאמץ רב. חברים אינם מוכנים לעבוד בהגשה ובהעדר חברים קבועים ההגשה אינה טובה. לראת פתרון חלקי הוחלט על הגשה עצמית בארוחת הבקר. הדבר לא יצא לפועל כי לא נמצא אדם שיקבל על עצמו את האחריות למפעל זה.

בינתיים אין צוות קבוע ובתורנות ערב מאחרים חברים רבים או שוכחים לגמרי לבא. לסידור העבודה קשה ללא גבול למצא רכזים לשבוע תורנות של הגשת הערב. חברים אינם מרוצים מההגשה אך אינם מוכנים, או אינם יכולים, להגיש. מה הפתרון?

התשובה מורכבת: אולי, לו היינו מחליטים על חדר אוכל גדול, עם מקום ישיבה לכולם - שלא ידרוש הכנת אותם שלחנות פעמיים - שלש - המתח היה יורד וזה היה מקל על ההגשה. בהעדר אולם מספיק גדול, ברצון או בלי רצון, המצב הקיים יוביל אותנו להגשה עצמית בכל הארוחות.

לא בלב קל נלך לקראת הצעד הזה. אין זאת תשובה לכל השאלות הקשורות להגשת מסודרת ונעימה.

ההגשה העצמית תביא בעקבותיה לכלל שאלות חדשות. האם נרצה ללכת כל הימים עם מגש ביד לכל הארוחות ולשרת את עצמנו? ! האם תמיד יימצאו החברים המתאימים לסידור טוב ונעים להגשה הזאת?

אולי בכל זאת טוב יותר שתהיה אפשרות לשבת בנחת ולקבל את הארוחה ליד השולחן אם כן, האם מוכן כל חבר לתת חצי שנה של תורנות פעם ב-10 שנים?

.... אם לא נמצא מי שיהיה מוכן לעבודה בהגשה, אם לא נתן את התנאים שיאפשרו לעובדים להתמיד - גם הגשה עצמית לא תפתור דבר. אנו עלולים להגיע לפתרון לא רצויים כמו: מבשלות שכירות, ארוחת ערב בחדרים, וכו', ויש כבר דוגמאות לכך בתנועה הקבוצית....

ערך: בני קלברש
הדפיסה: רחל מכבי

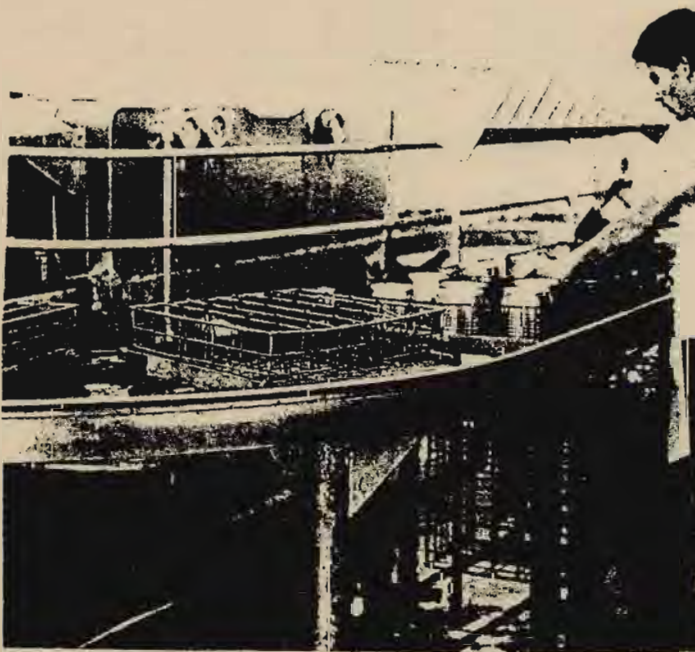
(צ'י'ד)
חדש

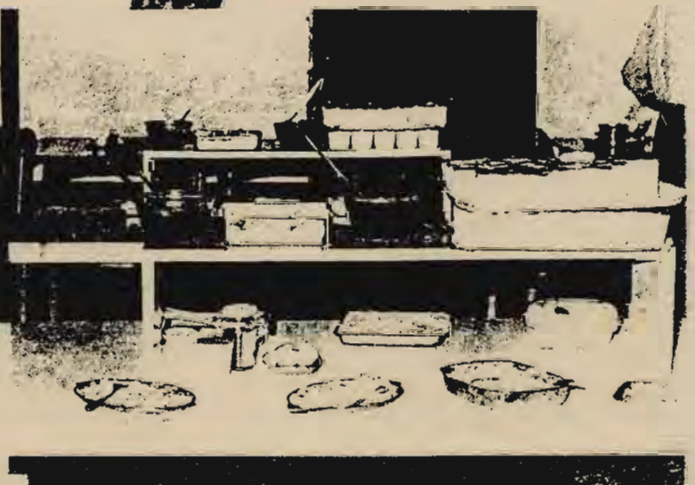
במכסה

בקומנה

שטיפת כלים

סיון ראשון בהגשה עצמות